

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o strategiji EU za Alpsko regijo**(raziskovalno mnenje)**

(2015/C 230/02)

Poročevalec: Stefano PALMIERI

Evropska komisija je 27. oktobra 2014 v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosila za pripravo raziskovalnega mnenja o naslednji temi:

Strategija EU za Alpsko regijo (EUSALP).

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 18. novembra 2014.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 503. plenarnem zasedanju 10. in 11. decembra 2014 (seja z dne 10. decembra) s 132 glasovi za in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja posebno pozornost, namenjeno pripravi strategije EU za Alpsko regijo (EUSALP), katere cilj je podpreti kohezijo in konkurenčnost ter s tem odgovoriti na izzive, ki jih posamezne države članice ali regije ne morejo same rešiti z običajnimi sredstvi.

1.2 EESO poudarja, da je razvoj Alpske regije tesno povezan z Alpami, ki so del njene identitete in prepoznavnosti. Alpe povezujejo območja, ki so vključena v to strategijo, z gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika.

1.3 EESO opozarja na močno politično zavezanost zainteresiranih držav strategiji EUSALP ter na zelo dobro seznanjenost in vključenost tako nacionalnih kot lokalnih in regionalnih oblasti. To je rezultat sodelovanja, ki se je začelo že v 70. letih.

1.4 Po mnenju EESO so posebnosti alpskega sveta bistveni elementi, ki opredeljujejo to območje: skupnosti, ki so med najbolj konkurenčnimi na svetu, gospodarske in družbene razlike med podeželjem in gorskimi območji na eni strani in mesti na drugi, naravne danosti, kulturna dediščina in velika koncentracija prometnih poti.

1.5 EESO se po eni strani strinja s splošno opredelitvijo strategije in meni, da se predlagani cilji, stebri in prednostne naloge odražajo v dokumentu za javno posvetovanje, vendar po drugi strani meni, da bi jih bilo treba vključiti v akcijski načrt in izboljšati.

1.6 EESO ugotavlja, da se strategija EUSALP nanaša na območje s precej večjo gospodarsko razvitostjo, okoljsko trajnostjo in socialno kohezijo od evropskega povprečja. Kljub temu se zaradi gospodarske in finančne krize ter sprememb, ki jih prinaša globalizacija gospodarstva in trgov, ta makroregija sooča z velikimi in posebnimi problemi. Zato je po mnenju EESO uresničenje glavnega cilja strategije EUSALP („ohranjanje alpskega prostora kot enega najprivlačnejših območij v Evropi, učinkovitejše plemenitenje danosti alpskega sveta in izkoriščanje priložnosti za trajnostni in inovativni razvoj“⁽¹⁾) izrednega pomena za podporo gospodarski konkurenčnosti in socialni koheziji Evrope.

1.7 Po mnenju EESO je nujno okrepiti celostni pristop k razvoju EUSALP z opredelitvijo novih in boljših ciljev, kakor je predlagano v točki 4.4.

1.8 EESO se zavzema za to, da bi se pri pripravi akcijskega načrta za EUSALP bolj povezale in uskladile prednostne naloge, ki se nanašajo na konkurenčnost (1. steber) in trajnost (3. steber), s čimer bi zagotovili uresničenje razvojnih ciljev, ne da bi ogrozili potrebe in priložnosti prihodnjih generacij.

⁽¹⁾ Evropska komisija, Strategija EU za Alpsko regijo (EUSALP), dokument za javno posvetovanje.

1.9 V zvezi s prvim stebrom bi bilo po mnenju EESO treba zagotoviti trajnostno rast in spodbujati polno zaposlenost, inovacije, konkurenčnost in kohezijo znotraj celotne regije na podlagi vzajemne solidarnosti med gorskimi in mestnimi območji. Glede prednostnih nalog glej točko 5.2.

1.10 V zvezi z drugim stebrom EESO podpira spodbujanje teritorialnega razvoja na podlagi sodelovanja skupnosti znotraj in zunaj tega območja, dostopnosti storitev, trajnostne mobilnosti ter izboljšanja prometa in komunikacijske infrastrukture. Glede prednostnih nalog glej točko 5.3.

1.11 V zvezi s tretjim stebrom bi bilo po mnenju EESO nujno okrepiti zaveze za trajnostno upravljanje, varstvo okolja in priznavanje vrednosti ozemeljskega kapitala tega območja. Glede prednostnih nalog glej točko 5.4.

1.12 Po mnenju EESO strategija EUSALP brez močnega upravljanja in posebnih finančnih sredstev za krepitev zmogljivosti ne bo učinkovita in bo izgubila strateški pomen. Zato si EESO – v skladu s sklepi Sveta – želi akcijski načrt, ki temelji na komplementarnosti posameznih programov financiranja, usklajenosti institucionalnih instrumentov in opredelitvi novih makroregionalnih projektov ⁽²⁾.

1.13 EESO na podlagi sklepnih ugotovitev iz mnenja o upravljanju makroregionalnih strategij ⁽³⁾ meni, da je za opredelitev in izvajanje strategije EUSALP potreben poseben sistem upravljanja, ki temelji na sodelovanju in usklajevanju. Da bi zagotovili učinkovitost strategije EUSALP, bi bilo tako po mnenju EESO treba vzpostaviti njeno učinkovito upravljanje na več ravneh ⁽⁴⁾, ki bo izkoristilo tako horizontalno (sodelovanje civilne družbe) kot vertikalno razsežnost (sodelovanje regij in lokalnih oblasti), ki jo dopolnjuje in krepi, ob polnem spoštovanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti ⁽⁵⁾.

1.14 EESO se zavzema za vključenost organizirane civilne družbe v krepitev zmogljivosti in pozitivno ocenjuje oblikovanje stalnega foruma, ki zastopa in podpira socialne in ekonomske partnerje iz celotne regije.

1.15 Po mnenju EESO je nujno spodbuditi zaposlovanje, zlasti mladih in dolgotrajno brezposelnih, ter ukrepe v podporo socialnih naložb in izboljšanje sistemov socialnega varstva.

2. Strategija EU za Alpsko regijo: splošne ugotovitve

2.1 Cilj tega mnenja je ovrednotiti dokument za javno posvetovanje o strategiji EU za Alpsko regijo (v nadaljnjem besedilu: EUSALP) ⁽⁶⁾, tudi z vidika mnenj o makroregionalnih strategijah, ki jih je EESO že sprejel.

2.2 Alpska regija vključuje pet držav članic EU (Avstrijo, Francijo, Italijo, Nemčijo in Slovenijo) in dve državi zunaj EU (Švico in Lihtenštajn). Razprostira se na 450 000 km² in v njej živi 70 milijonov ljudi.

2.2.1 Skupnosti, vključene v EUSALP, so močno povezane z Alpami, ki so del njihove identitete in prepoznavnosti, pa tudi njihov povezovalni element z gospodarskega, logističnega in okoljskega vidika ⁽⁷⁾.

2.3 V okviru makroregionalne politike, za katero se EU od leta 2009 naprej zavzema, ima geografski položaj EUSALP ne samo strateški pomen z vidika evropske kohezijske politike in kontinuitete strategije za Baltsko regijo (EUSBR) ⁽⁸⁾, strategije za Podonavje (EUSDR) ⁽⁹⁾ in strategije za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) ⁽¹⁰⁾, temveč tudi ključni pomen za nastanek makroregionalne strategije za Zahodno Sredozemlje ⁽¹¹⁾.

⁽²⁾ Sklepi Evropskega sveta z zasedanja 23. in 24. junija 2011, EUCO 23/1/11 REV 1.

⁽³⁾ UL C 12, 15.1.2015, str. 64.

⁽⁴⁾ Bela knjiga Odbora regij o upravljanju na več ravneh (CONST-IV-020/2009).

⁽⁵⁾ Evropska komisija: Evropski kodeks dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, C(2013) 9651 final.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/eusalp/

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/eusalp/

⁽⁸⁾ <http://www.balticsea-region-strategy.eu>

⁽⁹⁾ <http://www.danube-region.eu>

⁽¹⁰⁾ <http://www.ai-macroregion.eu>

⁽¹¹⁾ Mnenje EESO o pripravi makroregionalne strategije EU za razvoj ekonomske, socialne in teritorialne kohezije na območju Sredozemlja (UL C 170, 5.6.2014, str. 1).

2.4 V 70. letih so se regije iz alpskega prostora kljub državnim mejam, ki so jih ves čas ločevale, začele zavedati, da bi bilo treba alpsko območje obravnavati kot enotno območje, ki ga je treba ohraniti in mu povečati vrednost. Ravno zato so začele nastajati različne pobude za medregionalno, meddržavno in čezmejno sodelovanje, katerih poglavitni cilj je bil spodbuditi medsebojno razumevanje ljudi s tega območja in preseči jezikovne, družbeno-gospodarske in etnične razlike ter doseči večjo povezanost na evropski ravni ⁽¹²⁾.

2.5 Ključni za vzpostavitev strategije EUSALP, ki naj bi jo Svet odobril do konca leta 2015 ⁽¹³⁾, sta bili Alpska konferenca v Bad Ragazu junija 2012 in konferenca v Grenoblu oktobra 2013.

2.5.1 Na konferenci v Grenoblu ⁽¹⁴⁾ je bila sprejeta Politična resolucija o strategiji EU za Alpsko regijo, v okviru katere so bili določeni cilji, priložnosti in izzivi v zvezi s tremi glavnimi področji: konkurenčnost in inovacije, kmetijstvo in gozdarstvo ter turizem; vodni viri, energija, okolje in podnebje; ter dostopnost, povezave in promet.

3. Dokument za javno posvetovanje: splošni okvir, namen in cilji

3.1 Strategija EUSALP se nanaša na sodelovanje v alpskem prostoru. Ena od glavnih značilnosti Alp za razliko od preostale Evrope so velike razlike med posameznimi območji te regije: gorska območja, hribovska območja, ki jih obkrožajo, dostopne in nedostopne doline, nižine, planote, mesta in velemestna območja.

3.1.1 Da bi bolje opredelili področja, na katera bo treba osredotočiti cilje in prednostne naloge strategije EUSALP, navajamo pet različnih pojmov, ki so značilni za alpski prostor: alpska velemesta, alpska mesta, podeželska območja v razvoju, podeželska območja v zatonu in turistična območja.

3.2 Za to regijo so značilne številne posebnosti, po katerih se strategija EUSALP razlikuje od makroregionalnih strategij za Baltsko regijo, Podonavje in Jadransko-jonsko regijo in ki jim je treba nameniti posebno pozornost: dejstvo, da nekatere skupnosti spadajo med najbolj razvite na svetu, imajo konkurenčno gospodarstvo in visoko kakovost življenja ter so družbeno in politično stabilne; gospodarske in družbene razlike med podeželjem, ravninami in mesti; naravne danosti in edinstveni ekosistemi; kulturna dediščina, ki je bistvenega pomena za socialno kohezijo in razvoj Alp; velika koncentracija prometnih poti, ki je postala problem zaradi prometnih zamaškov in z vidika varstva okolja.

3.3 Splošni cilj strategije EUSALP je zagotoviti, da bo ta regija ostala ena najprivlačnejših v Evropi in da bo čim bolje izkoristila svoje vire in priložnosti za trajnostni in inovativen razvoj.

3.3.1 Ta cilj naj bi dosegli z ukrepi, povezanimi s tremi tematskimi stebri: „izboljšanje konkurenčnosti, blaginje in kohezije“, „zagotavljanje dostopnosti in povezanosti vseh prebivalcev“ ter „zagotavljanje trajnosti“.

3.3.2 Prvi steber: izboljšanje konkurenčnosti, blaginje in kohezije Alpske regije

3.3.2.1 Čeprav je alpski prostor največje evropsko gospodarsko in industrijsko središče z velikimi možnostmi za razvoj, še vedno ni ekonomske, socialne in teritorialne kohezije. Gore ovirajo enakomeren razvoj celotne regije. Strategija EUSALP naj bi spodbujala inovativen gospodarski razvoj celotne regije z bolj uravnoteženim pristopom, ki bi upošteval tudi razlike med posameznimi območji in njihove posebnosti. Podpreti je treba konkurenčno gospodarstvo, ki bo lahko združilo blaginjo, energetska učinkovitost, kakovost življenja in tradicionalne vrednote, ki so značilne za to regijo.

⁽¹²⁾ Skupina Arge-Alp, zveza Alpe-Jadran, evropska regija Alp-Med, evropska regija Tirolska-Zgornje Poadižje-Trento, Alpska konvencija, program „alpski prostor“ in druge oblike čezmejnega sodelovanja.

⁽¹³⁾ Sklepi Evropskega sveta zasedanja 19. in 20. decembra 2013, str. 25.

⁽¹⁴⁾ Na konferenci, ki je potekala 18. oktobra 2013 v Grenoblu, so sodelovali predstavniki vlad in predsedniki regij, ki jih zajema EUSALP.

3.3.3 Drugi steber: zagotavljanje dostopnosti in povezanosti vseh prebivalcev Alpske regije

3.3.3.1 Podpreti je treba uravnotežen teritorialni razvoj z modeli mobilnosti, ki ustrezajo ekološkim zahtevam, s trajnostnim sistemom prevoza, komunikacijskimi storitvami in infrastrukturo. Alpska regija ima strateški prometni položaj v Evropi, saj gre za stičišče dveh osi: sever–jug in vzhod–zahod. Tu so najpomembnejša evropska prometna vozlišča in številni alpski prelazi, ki se nahajajo na okoljsko ranljivih območjih. Nujno je uskladiti različne politike, da bi odgovorili na potrebe na področju prometa in zagotovili blaginjo prebivalcev in okoljsko ravnovesje. Glede na raznolikost in kompleksnost posameznih alpskih območij je treba idejo povezanosti razširiti tudi na komunikacijsko infrastrukturo in storitve.

3.3.4 Tretji steber: zagotavljanje trajnosti v Alpski regiji

3.3.4.1 Ohranjanje alpske dediščine in spodbujanje trajnostne rabe naravnih in kulturnih virov sta bistvenega pomena za to regijo. Vodni viri, rudnine, raznolikost krajine, velika biotska raznovrstnost ter bogata in raznolika kulturna dediščina so posebnosti te regije, ki jih je treba zavarovati in jim priznati poseben pomen. Ekološko izkoriščanje virov, kot sta voda in biomasa, je nujno za krepitev konkurenčnosti in kohezije te regije, saj lahko pripomore k strateškim ciljem, kot so na primer zmogljivosti za shranjevanje energije na ravni regije.

4. Posebne ugotovitve v zvezi z makroregionalnostjo Alpske regije

4.1 Strategija za Alpsko regijo je deležna močne politične podpore v sodelujočih državah in seznanjenost z njo je visoka, kar je hkrati izziv in tudi velika priložnost za samo EU. Naloga strategije EUSALP je razviti gospodarstvo, povezati regijo in zaščititi okolje na prostoru, ki je izrednega pomena za gospodarsko konkurenčnost in socialno kohezijo Evrope.

4.2 Za pripravo strategije EUSALP je potreben strukturiran dialog med različnimi vključenimi akterji, da bi skupaj prepoznali posebne potrebe in nanje odgovorili. Posebno pozornost je treba nameniti okoljskim, kulturnim, gospodarskim in družbenim značilnostim, pa tudi močni medsebojni odvisnosti mestnih in podeželskih območij. Potreben je torej širok in odprt dialog med zainteresiranimi stranmi, da bi oblikovali strategijo, ki bo sprejeta na najširši ravni.

4.2.1 Politike morajo biti usklajene, da bi dosegli teritorialno kohezijo. Nekatera vprašanja v zvezi z gospodarskimi inovacijami, vrstami prevoza in okoljem so tesno povezana in jih ni mogoče obravnavati ločeno na lokalni ravni, pač pa v širši perspektivi, ki jo ponuja makroregionalna raven.

4.2.2 Glede na poročilo o upravljanju makroregionalnih strategij⁽¹⁵⁾ je treba upravljanju na več ravneh pri strategiji EUSALP dodati učinkovito horizontalno razsežnost (sodelovanje civilne družbe), ki bo vključila in opredelila vertikalno razsežnost (sodelovanje regij in lokalnih oblasti) ob polnem spoštovanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

4.3 Po mnenju EESO je strategija EUSALP ključni instrument za sprejemanje ukrepov v tej regiji v zvezi z globalizacijo gospodarstva, podnebnimi spremembami, informacijsko družbo, gospodarstvom znanja, demografskimi spremembami, prevozom blaga in mobilnostjo ljudi.

4.4 S to strategijo bo mogoče prispevati k razvoju te regije na podlagi celostnega pristopa, ki bo v praksi združeval gospodarski, okoljski in družbeni vidik. EESO predlaga pet strateških ciljev, ki bi jih bilo treba vključiti v akcijski načrt, da bi uresničili celostni pristop in dosegli želeni namen:

— zavzemanje za dinamičnost sistema MSP in za cvetoče podjetništvo, ki bo prispevalo k zaposlovanju,

— podpora krepitvi zmogljivosti na podlagi tradicij in raznolikosti družbe,

⁽¹⁵⁾ Upravljanje makroregionalnih strategij, COM(2014) 284 final.

- spodbujanje uravnoveženega in enakega dostopa do storitev splošnega pomena v celotnem alpskem prostoru,
- spodbujanje skupne odgovornosti in pravičnega sodelovanja med posameznimi alpskimi območji,
- spodbujanje varstva in trajnostnega upravljanja biotske raznovrstnosti, krajine in naravnih virov.

4.4.1 Zavzemanje za dinamičnost sistema MSP in za cvetoče podjetništvo, ki bo prispevalo k zaposlovanju: EUSALP mora sodelujočim lokalnim in regionalnim skupnostim pomagati pri razvijanju gospodarske konkurenčnosti na svetovni ravni ter pri ohranjanju in ustvarjanju kakovostnih delovnih mest.

4.4.2 Podpora krepitvi zmogljivosti na podlagi tradicij in raznolikosti družbe: EUSALP mora prispevati k ohranjanju vrednot, ki so značilne za to območje, in hkrati spodbujati vrednotenje lokalnega znanja in tradicij kot vzpoda za gospodarski razvoj in socialno vključevanje.

4.4.3 Spodbujanje uravnoveženega in enakega dostopa do storitev splošnega pomena v celotnem alpskem prostoru: v okviru EUSALP se bo podpiralo ohranjanje in prilagajanje okvira storitev splošnega pomena, da bi odgovorili na potrebe lokalnega prebivalstva, zlasti tistih, ki živijo na območjih v geografsko neugodnem položaju.

4.4.4 Spodbujanje skupne odgovornosti in sodelovanja med posameznimi alpskimi območji: v okviru EUSALP bo treba podpirati nove pristope glede delitve odgovornosti in pravičnega sodelovanja med alpskimi območji, kot so na primer vertikalne povezave med velikimi mesti ter podeželskimi in turističnimi območji.

4.4.5 Spodbujanje varstva in trajnostnega upravljanja biotske raznovrstnosti, krajine in naravnih virov: v okviru EUSALP bo treba povečati varstvo in trajnostno upravljanje biotske raznovrstnosti, krajine in naravnih virov ter doseči pravo ravnovesje med ukrepi za njihovo ohranjanje in ukrepi za racionalno uporabo ekosistemskih storitev in proizvodov. Poleg tega bo treba sprejeti tudi okolju prijazne modele upravljanja, ki pravičneje razporejajo koristi od uporabe ekosistemskih storitev in proizvodov med različnimi alpskimi območji.

4.5 Po mnenju EESO bi morala strategija EUSALP zaživeti na podlagi sklepov Sveta, zaradi česar makroregionalna strategija ne sme biti povezana z dodatnimi stroški, dodatnimi predpisi ali dodatnimi upravnimi organi (t. i. trikratni ne), po drugi strani pa je treba oblikovati akcijski načrt na podlagi komplementarnosti programov financiranja, usklajenosti institucionalnih instrumentov in opredelitve novih makroregionalnih projektov. Posebno pozornost je treba nameniti krepitvi zmogljivosti.

4.5.1 Po mnenju EESO je nujno v dejavnosti krepitve zmogljivosti poleg javnih uprav pritegniti tudi predstavnike organizirane civilne družbe. Te dejavnosti je mogoče uresničiti tudi z vzpostavitvijo stalnega foruma predstavnikov socialnih in ekonomskih partnerjev.

4.5.2 Po mnenju EESO je EU namenila precejšnja in zadostna sredstva za regionalne programe v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020⁽¹⁶⁾, ki pa jih je treba učinkovito porabiti, da bi uresničili strategijo z bolj usklajenimi ukrepi in na podlagi enotnega strateškega pristopa. V programskem obdobju 2014–2020 bodo na voljo dodatne možnosti financiranja v okviru instrumentov EU, kot so Obzorje 2020⁽¹⁷⁾, COSME⁽¹⁸⁾, CEF⁽¹⁹⁾, EaSI⁽²⁰⁾, Erasmus+⁽²¹⁾ in LIFE⁽²²⁾.

5. Posebne ugotovitve v zvezi s temi tremi stebri

5.1 Da bi uresničili strateške cilje, predstavljene v dokumentu za javno posvetovanje, in posebne cilje, ki so navedeni v točki 4, je treba po mnenju EESO nujno opredeliti prednostne naloge za posamezne stebre strategije EUSALP.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 1290/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) št. 1287/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) št. 1296/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

⁽²¹⁾ Uredba (EU) št. 1288/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

⁽²²⁾ Uredba (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013.

5.1.1 Glavni izziv te strategije je uskladitev in izboljšanje ravnovesja med cilji ekonomske, okoljske in socialne trajnosti.

5.2 Prvi steber: razvoj Alp – izboljšanje konkurenčnosti, blaginje in kohezije Alpske regije

5.2.1 Po mnenju EESO bi bilo treba zagotoviti trajnostno rast in spodbujati polno zaposlenost, inovacije, konkurenčnost in kohezijo znotraj Alpske regije z utrjevanjem in diverzifikacijo posameznih gospodarskih dejavnosti na podlagi vzajemne solidarnosti med gorskimi in mestnimi območji.

5.2.2 Prednostne naloge

5.2.2.1 Spodbujanje inovacij in konkurenčnosti MSP z izboljšanjem sistema dostopa do posojil, krepitvijo zmogljivosti podjetij, da izkoristijo priložnosti, ki se ponujajo s programi EU za obdobje 2014–2020 in z „javnimi naročili za inovacije“ (zlasti „predkomercialnimi naročili“⁽²³⁾).

5.2.2.2 Podpora krepitvi razvoja na področju „zelenega gospodarstva“, med drugim z ustvarjanjem novim podjetij, pri čemer je treba izkoristiti okoljske posebnosti te regije ter močne proizvodne in inovativne sposobnosti, ki so zanjo tako značilne.

5.2.2.3 Spodbujanje alpskih proizvodov na podlagi politike prepoznavanja blagovnih znamk (*brand awareness*), tj. na podlagi posebnih lokalnih blagovnih znamk in s „teritorialnim“ trženjem. Vrednotenje „ekosistemskih proizvodov in storitev“⁽²⁴⁾ je dodatna dodana vrednost, ki prispeva h konkurenčnosti regije.

5.2.2.4 Krepitev sodelovanja med znanstvenimi in tehnološkimi parki, univerzami, raziskovalnimi središči in MSP ter krepitev zmogljivosti raziskovalne infrastrukture in njenih povezav z vodilnimi svetovnimi institucijami. V akcijskem načrtu za EUSALP bi bilo treba opredeliti horizontalno prioriteto glede podpore raziskavam in inovacijam.

5.2.2.5 Oblikovanje skupne strategije, da bi prostor Alpske makroregije spremenili v trajnostno turistično destinacijo svetovnega slovesa in tako izkoristili njeno naravno, kulturno in zgodovinsko dediščino.

5.2.2.6 Ohranjanje ključnega pomena zaposlovanja v strategiji EUSALP, zlasti mladih in dolgotrajno brezposelnih. Nujno je podpreti ustvarjanje stabilnih in kakovostnih novih delovnih mest ter se hkrati soočiti s problemom sezonskega dela, ki je značilno zlasti za gorska in podeželska turistična alpska območja.

5.2.2.7 Podpora pobudam za oblikovanje enotnega prostora za zaposlovanje, spodbujanje mobilnosti delavcev, uresničevanje transnacionalnega pripravnštva in delovne prakse, opredelitev študijskih in poklicnih poti, ki zajemajo več držav, ter za polno priznavanje diplom in poklicnih kvalifikacij. Posebno pozornost je treba nameniti kvalifikacijam zaposlenih v turizmu, ki so bolj izpostavljeni problemom, povezanim s sezonsko naravo dela.

5.2.2.8 Podpora sodelovanju različnih lokalnih in regionalnih skupnosti, ki so značilne za alpski prostor, in okrepitev vloge velemestnih območij in mest kot vzvodov za konkurenčnost in socialno kohezijo.

5.2.2.9 Spodbujanje izvajanja ukrepov za podporo socialnih naložb in prilagoditev sistemov socialnega varstva s pomočjo sprejetja politik v skladu s sporočilom Komisije o socialnih naložbah za rast in socialno kohezijo⁽²⁵⁾.

5.2.2.10 Podpora ukrepov, katerih cilj je vključevanje invalidov in preprečevanje diskriminacije na podlagi rase, etnične pripadnosti, starosti, spolne usmeritve ali spola.

5.3 Drugi steber: povezanost Alp – zagotavljanje dostopnosti in povezanosti vseh prebivalcev Alpske regije

5.3.1 EESO podpira spodbujanje teritorialnega razvoja na podlagi sodelovanja skupnosti znotraj in zunaj tega območja, dostopnosti storitev, trajnostne mobilnosti in izboljšanja prometa in komunikacijske infrastrukture.

⁽²³⁾ Člen 131 finančne uredbe EU (št. 966/2012).

⁽²⁴⁾ Med ekosistemske proizvode sodijo na primer hrana, voda, gorivo in les, med storitve pa na primer oskrba z vodo, filtriranje zraka, naravno recikliranje odpadkov, nastajanje prsti, oprashaevanje in številni drugi naravni mehanizmi regulacije.

⁽²⁵⁾ COM(2013) 83 final.

5.3.2 Prednostne naloge

5.3.2.1 Podpora sprejetju inovativnih rešitev za zagotavljanje osnovnih storitev (šolstvo, zdravstvo, socialne storitve in promet) v gorskih in podeželskih krajih, da bi odpravili digitalni razkorak in razvili širokopasovna omrežja v celotni regiji.

5.3.2.2 Krepitev uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij na vseh področjih splošnega pomena (uprava, zdravstvo, pomoč pri iskanju zaposlitve, učenje na daljavo, e-trgovina za alpske proizvode itd.) in zagotovitev zadostnega števila javnih storitev v skladu s potrebami različnih alpskih lokalnih in regionalnih skupnosti, pri čemer je treba doseči pravo ravnovesje med količino in dostopnostjo samih storitev.

5.3.2.3 Spodbujanje integriranih prometnih sistemov v podporo trgovini znotraj različnih alpskih območij in izboljšanje upravljanja potniškega in tovornega prometa, da bi zmanjšali učinke na okolje in povečali koristi za lokalno prebivalstvo. Med glavnimi elementi za spodbujanje trajnostnega razvoja prometa v Alpah so prehod s cestnega prevoza blaga na železniški in ukrepi za omejitev uporabe sekundarnih alpskih koridorjev (npr. z enotnimi cestninami za vse alpske prometne koridorje).

5.3.2.4 Razvoj načrtov za interoperabilnost in logistiko na makroregionalni ravni ter krepitev večmodalnih povezav infrastrukturnih vozlišč (pristanišč, letališč in logističnih centrov) s svetovnim omrežjem in celinskimi vodnimi potmi.

5.3.2.5 Spodbujanje transnacionalnih tematskih mrež v zvezi z vidiki, ki so pomembni za razvoj Alp, kot so obvladovanje tveganj, turizem, šport, gozdarstvo, kmetijstvo, energija in tehnološke storitve.

5.3.2.6 Izboljšanje upravljanja v Alpah na podlagi aktivnejšega sodelovanja civilne družbe, ob sočasnem izboljševanju seznanjenosti in obveščenosti ljudi s temeljnimi vprašanji, ki zadevajo alpski prostor.

5.4 Tretji steber: zaščita Alp – zagotavljanje trajnosti v Alpski regiji

5.4.1 Po mnenju EESO je nujno okrepiti prizadevanja za trajnostno upravljanje in varstvo okolja, pa tudi za priznavanje vrednosti ozemeljskega kapitala tega območja.

5.4.2 Prednostne naloge

5.4.2.1 Usklajevanje ukrepov za podporo gospodarskemu razvoju te regije z zavezami, sprejetimi na področju boja proti podnebnim spremembam, pri čemer je treba rasti in konkurenčnost lokalnih in regionalnih skupnosti, ki so del strategije EUSALP, ločiti od rabe naravnih virov in surovin.

5.4.2.2 Povečanje seznanjenosti alpskih lokalnih skupnosti z vrednostjo ekosistemskih storitev ter pravičnega in trajnostnega upravljanja naravnih vrednot. Alpe so najpomembnejši vodni vir v Evropi, zato je nujno izboljšati gospodarjenje z alpskimi vodnimi viri in povodji.

5.4.2.3 Podpora pobudam za usklajevanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in alpske krajine ter ukrepov za njuno ekološko rabo.

5.4.2.4 Razvoj transnacionalnih instrumentov in postopkov za preprečevanje in zmanjševanje tveganj (poplav, zemeljskih in snežnih plazov, gozdnih požarov itd.), celostno gospodarjenje z gozdovi (tako z vidika ekološke in naravne vrednosti kot gospodarskega vira) in reševanje problemov, povezanih z rabo tal (zbitost tal, širjenje mest).

5.4.2.5 Podpora prehodu na brezogljivi energetski sistem s pobudami za energetske učinkovitost, z decentraliziranimi distribucijskimi omrežji, ki temeljijo na obnovljivih virih energije, ter s spodbujanjem energetske varčnih modelov poselitve in javnega potniškega pomena.

5.4.2.6 Razvoj in vzpostavitev sistemov integrirane mobilnosti, da bi zmanjšali odvisnost od avtomobilov in njihovo uporabo ter podprli javni potniški promet kot storitev splošnega pomena in po možnosti vozila, ki uporabljajo obnovljive vire energije.

V Bruslju, 10. decembra 2014

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE
